
COĞRAFYA ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI/GELİŞTİRME DERSİNDE ELDE ETTİKLERİ KAZANIMLAR

Acquisitions of Prospective Geography Teachers in The Instructional
Technology and Material Design/Development Course

Doç.Dr. Mete ALIM *

ÖZET

Bu çalışma, daha önce yayınlanan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (ÖTMG) Dersinin Önemi ve Öğretim Sürecine İlişkin Öneriler (Alım, 2007) ve Coğrafya Dersleri İçin Materyal Tasarımı (Alım, 2012) adlı çalışmaların son halkasını oluşturmaktadır. Bu çalışmalarda, dersin öğretim programlarına dahil edilmesi, önemi, amacı ve öğretim sürecine ilişkin önerilere yer verilmiştir. Ayrıca, dersin öğretim sürecinde geliştirilebilecek çeşitli öğretim materyali tasarımları sunulmuştur. Bu araştırma ise, Coğrafya öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme/Tasarımı dersi ile, hangi kazanımlara ne derece ulaştıklarını ortaya koyma odaklıdır.

Araştırmanın örneklemi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı 5. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır (2007-2013). Veri toplama aracı olarak 27 maddeden oluşan bir anket kullanılmış ve veriler, aritmetik ortalama (\bar{X}) ve t-testi ile incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, Coğrafya öğretmen adayları hedeflenen kazanımlara büyük oranda ulaşmaktadırlar. Kazanımlara ulaşma düzeyi ise, cinsiyete göre farklılaşmazken; öğretim teknolojilerine ilgi durumuna göre farklılaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim teknolojileri, materyal geliştirme, materyal tasarımı, coğrafya eğitimi, kazanım.

*Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum, metealim@atauni.edu.tr

ABSTRACT

This study is the last part of previously issued studies “The Importance of Teaching Technologies and Material Development Course and Suggestion on the Teaching Process” (Alım, 2007) and “Material Design for Geography Lessons” (Alım, 2012). Inclusion of the course in the curriculums, importance and aims of the course and suggestions on the teaching process were the topics of these studies. Moreover, various teaching material designs were presented which could be developed during the teaching process. This study on the other hand, focuses on the extent and variety of acquisitions that prospective geography teachers made in the Instructional Technology and Material Design/Development Course.

The examples of the study were obtained from last year students of Atatürk University Faculty of Education, Department of Geography Teaching (2007-2013). A 27-item inventory was utilized as a data collection tool and the data collected was analyzed to find out mean (\bar{X}) and t-test (Independent Sample T Test) scores. According to the findings of the research, prospective geography teachers achieve most of the projected acquisitions. While the extent of the achievement to the acquisitions does not differ with gender; it does with the attitude towards use of teaching technologies.

Key Words: *Teaching technologies, material development, material design, geography education, acquisition.*

1. Giriş

Teknolojik gelişmelerin öğretim ortamlarına entegre edilmeleri, her geçen gün hız kazanırken, öğretim teknolojileri öğretim programlarındaki yerini almaktadır. Bu bağlamda dikkat çeken derslerden biri de, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme* dersidir. Bu dersle, öğretmen adaylarının teknolojik gelişmelerden haberdar edilmesi, öğretim amaçlı teknolojileri kullanabilmesi ile teknoloji ve çevreyi kullanarak yeni materyaller geliştirme becerisi kazanması hedeflenmiştir. Dersin içeriği “Çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı, öğretim teknolojileri yoluyla öğretim materyallerinin (çalışma yaprakları, saydamlar, slaytlar, video, bilgisayar temelli ders materyali, vb.) geliştirilmesi ve çeşitli nitelikteki materyallerin değerlendirilmesi” şeklindedir (YÖK., 1998: 166). Buna göre, öğretmen adayları bu dersi aldıktan sonra çeşitli öğretim teknolojilerinin özelliklerini bilme ve bunları kullanabilme becerileri kazanmış olmalıdırlar. Ayrıca, yeni öğretim materyalleri geliştirebilme ya da mevcut materyallerin niteliklerini değerlendirme yeterlilikleri de kazanmış olmaları gerekir (Alım, 2007:250).

Bilindiği gibi, öğretmenler her geçen gün etkili ve teknoloji temelli olan yöntemleri kullanarak bilgileri öğrencilerine ulaştırma çabası içindedirler (İşman, 2005:37). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının sınıf içinde etkin öğretim yapabilmeleri için, eğitim teknolojisi kullanımı ile ilgili becerileri kazanmaları ve bu becerileri de sınıfta etkin bir şekilde uygulamaları gerekmektedir (Varank ve Ergün, 2005:838).

Öğretim süreçlerinde öğretim teknolojileri ve materyallerinin önemi kabul edilmekle birlikte, bunlardan yeterince istifade edilmediği ve bu konudan öğretmenlerin yeterince donanıma sahip olmadıkları gibi, bazı öğretmenlerin de bunları kullanmaya istekli olmadıkları yönünde çeşitli araştırma bulguları dikkat çekmektedir. Nitekim, Doğanay, Zaman ve Alım (2002) ortaöğretim coğrafya eğitiminde, klasik ders araç-gereçlerinden bile yeterince faydalanılmadığı; Aşan (2002) öğretmen adaylarının çoğunun, teknolojiyi kendi derslerinde nasıl kullanabileceği konusunda sınırlı bilgiyle eğitim fakültelerinden mezun oldukları; Uçar (1999) öğretmenlerin büyük bir bölümünün hizmet öncesi eğitimlerinde öğretim teknolojileri konusunda yeterli bilgi ve becerilerle donatılmadığından, öğretim süreçlerinde teknolojiyi kullanma açısından eksiklikleri olduğunu ve İşman (2002) öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreçlerinde yeni teknolojileri kullanmadıklarını ortaya koymuşlardır. Hu, Clark ve Ma (2003) okullarda öğretmenlerin öğretim teknolojilerine karşı dirençli davrandıklarını belirtmişlerdir. Betrus ve Molenda (2002) ise, öğretim teknolojileri dersinin okutulduğu öğretmen yetiştiren kurumlarda bile, öğretmen adaylarına bu derste öğretilenlerle, öğretmenlerin uygulamaları arasında uyumsuzluklar gözlemlendiğini ifade etmektedirler (Alım, 2007).

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin öğretim süreci sonucunda, öngörülen kazanımlara ulaşma derecesi de önemlidir. Bu yönde de bazı araştırmalar dikkat çekmektedir. Bektaş, Nalçacı ve Ercoşkun, (2009) çalışmalarında sınıf öğretmeni adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal Geliştirme/Tasarımı dersinin kazanımlarına ilişkin görüşlerini çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. Güven (2006) çalışmasında, “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersinin, öğretmen adaylarına kazandırdıkları yeterlikleri öğrenci görüşleri ile ortaya koymaya çalışırken; Gömleksiz ve Kan (2010) araştırmalarında, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme

dersinin materyal hazırlama ilkelerini kazandırmadaki etkililiğini öğretmen adaylarının görüşleriyle belirlemeye çalışmışlardır.

Bu çalışma, daha önce yayınlanan “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (ÖTMG) Dersinin Önemi ve Öğretim Sürecine İlişkin Öneriler” (Alım, 2007) ve “Coğrafya Dersleri İçin Materyal Tasarımı” (Alım, 2012) adlı çalışmaların devamı niteliğindedir. Önceki çalışmalarda, dersin önemi üzerinde durulmuş ve öğretim sürecine ilişkin önerilere yer verilmiştir. Ayrıca, bu derste geliştirilebilecek örnek tasarımlar sunulmuştur. Bu araştırma ise, öğretmen adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme/Tasarımı dersi ile ilgili kazanımlara ulaşma durumlarını belirlemeye yöneliktir.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın esas amacı, Coğrafya öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersindeki kazanımlara ulaşma durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Coğrafya öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ulaşma durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Coğrafya öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ulaşma durumuna ilişkin görüşleri, *cinsiyete* göre farklılık göstermekte midir?

3. Coğrafya öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ulaşma durumuna ilişkin görüşleri, *öğretim teknolojilerine ilgi* durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Bun araştırma, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin amacına ulaşma durumunu, ortaya koyması açısından önemlidir. Ayrıca, araştırma sonuçlarının dersin planlama ve uygulama sürecine katkı yapabileceği de düşünülmektedir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersi sonunda hangi kazanımların ne derece kazanıldığının ortaya konulmaya çalışıldığı bu araştırma, Betimsel bir çalışma olup, Tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 2002).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2007–2013 öğretim yılları arasında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersini alan 5. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Her eğitim-öğretim döneminin sonunda dersi alan son sınıf öğrencileri örnekleme dahil edilmiş ve gönüllülere “Öğretmen Adayı Anket Formu” uygulanmıştır. Belirtilen tarihler arasında ilgili dersi alan ve örnekleme oluşturan 367 katılımcınının 135’i bayan (% 36.8) iken, 232’si (% 63.2) erkektir (Tablo 1).

Tablo 1. Örneklemi oluşturan katılımcıların cinsiyet yapısı

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bayan	135	36.8
Erkek	232	63.2
Toplam	367	100

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri, hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Bunun için öncelikle literatür taraması yapılmış ve problem durumu ortaya konmuştur. Daha sonra, dersin içeriği, amaç ve hedefleri belirlenmeye çalışılmış ve anket maddeleri yazılmıştır. Araştırmanın amaç ve alt problemleri dikkate alınarak gözden geçirilen maddeler alanın uzmanlarına kontrol ettirilmiştir ve madde sayısı azaltılmıştır. Kapsam geçerliliğinden de emin olduktan sonra, belirlenen 45 kişilik bir grupla ön uygulama yapılmış ve ankete son hali verilmiştir. Anketin güvenilirliği için yapılan analizde, Cronbach Alpha katsayısı 0.89 olarak bulunmuştur.

Anket, dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; bağımsız değişkenler yer almıştır. İkinci bölümde *bilişsel* alanla ilgili kazanımlara (8 madde), üçüncü bölümde *duyuşsal* alanla ilgili kazanımlara (8 madde), dördüncü bölümde ise *psiko-motor* alanla ilgili kazanımlara (11 madde) yer verilmiş olup, anket toplam 27 maddeden oluşmuştur. Ankette yer alan ifadelerin karşısında beş seçenek (5=*Tamamen Kazandırdı*, 4=*Çok kazandırdı*, 3=*Kısmen Kazandırdı*, 2=*Pek kazandırmadı* 1=*Hiç Kazandırmadı*) yer almıştır. Katılımcılardan, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme/Tasarımı dersi sonunda bu kazanımlara ulaşma durumları ile ilgili olarak bir seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Veri toplama aracı olan anket ile toplanan veriler SPSS’de analiz edilmiştir. Bu analizde aritmetik ortalama (\bar{X}) ve t-testi (Independent Sample T Test) kullanılmıştır;

1. Ankete katılan Coğrafya öğretmeni adaylarının maddelere verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları (\bar{X}) alınırken,

2. Cinsiyet ve öğretim teknolojilerine ilgi durumu değişkenlerine göre, Coğrafya öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ulaşma durumlarının farklılaşıp farklılaşmadığı ise t-testi ile, incelenmiştir. Ayrıca, gruplar arası anlamlılık testlerinde 0.05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

4. Bulgular ve Yorumlar

Bulgular, alt problemlere göre üç bölümde incelenmeye çalışılmıştır.

a.Coğrafya öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ulaşma durumu ile ilgili bulgular:

Örnekleme katılan öğretmen adaylarının görüşleri ortalamaları, 5’li likert tipi ölçek kullanıldığı için 3 değerine göre belirlenmiştir. 3 değerinin altında olan ortalamalar

düşük, bu değer üzerinde olan ortalamalar ise *yüksek* olarak değerlendirilirken, 3 değeri *orta dereceye* işaret etmektedir. Tablo 2’de katılımcıların *bilişsel*, *duyuşsal* ve *psiko-motor* alanla ilgili kazanımlara ulaşma durumlarına yönelik ortalamalar verilmiştir.

Tablo 2. Örnekleme oluşturan katılımcıların kazanımlara ulaşma durumuna yönelik görüşlerinin ortalamaları ile ilgili bulgular

M. No	Kazanımlar	Ort. \bar{X}
Bilişsel Alanla ilgili Kazanımlar (Ort. 4.29)		
6	Öğretim teknolojileri ve materyalleri ile ilgili kavramları	4.19
7	Öğretim materyallerinin hangi amaçlarla kullanıldığını	4.61
8	Öğretim ortamlarında kullanılan araç-gereç ve materyalleri tanımayı	4.45
9	Öğretim ortamlarında uygun materyalleri seçebilmeyi	4.34
10	Materyal geliştirmedeki temel kaynakları	4.20
11	Bir öğretmen adayı olarak geniş bir materyal ufku	4.25
12	Derste materyal kullanılırken karşılaşılabilecek aksaklıkların farkında olmayı	4.40
13	Öğretim teknolojileri ile ilgili bilgi ve destek alınabilecek kurum ve kuruluşları	3.90
Duyuşsal Alanla ilgili Kazanımlar (Ort. 4.38)		
14	Öğretim araç-gereç ve materyallerini kullanma isteği	4.34
15	Öğretim materyalleri tasarlayıp hazırlama isteği	4.04
16	Materyal hazırlama ilke ve kurallarına uymayı	4.32
17	Materyal kullanma ilke ve kurallarına uymayı	4.33
18	Öğretimde yeni teknolojileri öğrenmeye istekli olmayı	4.34
19	Öğretim teknolojileri ve materyallerini kullanmanın öğretimin etkinliğini arttıracığının farkında olmayı	4.63
20	Daha fazla duyuya hitap ederek etkili öğretim yapmaya istekli olmayı	4.68
21	Öğretim teknolojilerindeki gelişmeleri öğrencilerin takdimine sunma ve onları bilgilendirmeye istekli olmayı	4.43
Psiko-motor Alanla ilgili Kazanımlar (Ort. 4.15)		
22	Öğretim ortamlarında kullanılan araç-gereç ve materyalleri kullanabilmeyi	4.22
23	Doğal ve yapay ortamdan toplanan malzemeleri öğretim amaçlı materyaller üretmek için kullanabilmeyi	4.23
24	Atık ve artık malzemeleri materyal geliştirmede kullanabilmeyi	4.02
25	İnternetteki bilgi kaynaklarından faydalanabilmeyi	4.37
26	Bilgisayar ortamına uygun sunu hazırlayabilmeyi	4.18
27	Resim, grafik ve şema hazırlayabilme becerisini	4.03
28	Öğretim materyallerini görsel tasarım ilkelerine göre kullanabilmeyi	4.32
29	Slayt hazırlayıp kullanabilmeyi	4.11
30	Yazılı materyalleri etkili kullanabilmeyi	4.21
31	Tepegöz kullanabilmeyi	3.85
32	Bilgisayar ve projeksiyon makinesini kullanabilme becerisini	4.13

Tablo 2’de de görüldüğü gibi, Coğrafya öğretmen adaylarının görüşleri ortalamaları maddeler arasında bazı farklılıklar göstermekle birlikte, genel olarak oldukça yüksek değerler göstermektedir. Öğretmenlerin genel olarak görüşleri ortalaması (\bar{X})

4.26'dır. Bakıldığında, öğretmen adaylarının görüşleri ortalamasının en yüksek olduğu madde 20. ve en düşük olduğu madde ise 31. madde olmuştur. Buna göre, katılımcılar Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme/Tasarımı dersinin sonunda *daha fazla duyuya hitap ederek etkili öğretim yapmaya istekli hale geldikleri* ($\bar{X}=4,68$) yönünde görüş belirterek, bu kazanıma büyük oranda ulaşıldığını belirtmişlerdir. Katılımcılar, *tepegöz kullanabilme konusundaki* (madde 31) kazanımı ise ders sonunda en az ulaşılan kazanım ($\bar{X}=3,85$) olarak ortaya koymuşlardır (Tablo 2). Bunda araştırma verilerinin yaklaşık yedi yıllık bir periyotta toplanmış olmasının önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Özellikle, son yıllarda bilgisayar ve projeksiyon makinalarının yaygınlaşmasıyla, tepegözün daha az kullanılmakta olması bunda etki olmuş olabilir.

Tablo 2'ye göre, *bilişsel* ($\bar{X}=4,29$), *duyuşsal* ($\bar{X}=4,38$) ve *psiko-motor* ($\bar{X}=4,15$) alanla ilgili kazanımlara ulaşma düzeyi genel olarak yüksektir. Katılımcıların görüşlerine göre, *duyuşsal* alanla ilgili kazanımlara daha çok ulaşılmıştır. Ancak, *psiko-motor* alanla ilgili kazanımlara ulaşma düzeyinin, genel ortalamanın altında olduğu dikkat çekmektedir. Bu bulgunun, dersin öğretim sürecinin planlanmasında, dikkate alınması gerektiği, düşünülmektedir.

b. Coğrafya öğretmen adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ulaşma durumunun cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği ile ilgili bulgular:

Tablo 3. Örneklemi Oluşturan Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme Dersinin Kazanımlarına İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t Değeri

Cinsiyet	N	\bar{X}	SK	t	Önem Düzeyi
Bayan	135	111,4023	11,04	-0.284	P=0.777 Anlamsız
Erkek	232	111,0653	10,85		

Tablo 3'te katılımcıların cinsiyetlerine göre Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme/Tasarımı dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri arasındaki farklılığa yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, örneklemi oluşturan Coğrafya öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme/Tasarımı dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p=0.777>0.05$).

c. Coğrafya öğretmen adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ulaşma durumunun öğretim teknolojilerine ilgi durumuna göre farklılık gösterip göstermediği ile ilgili bulgular:

Tablo 4. Örneklemi Oluşturan Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Öğretim Teknolojilerine İlgili Durumuna Göre Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme Dersinin Kazanımlarına İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t Değeri

Öğretim teknolojilerine ilgi	N	\bar{X}	SK	t	Önem Düzeyi
Evet	312	112,0045	10,49	2.852	P=0.006 Anlamlı
Hayır	54	106,8436	12,56		

Örneklemi oluşturan Coğrafya öğretmeni adaylarının öğretim teknolojilerine ilgi durumuna göre, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri arasındaki farklılığa yönelik bulgulara Tablo 4'te yer verilmiştir. Buna göre, örneklemi oluşturan Coğrafya öğretmeni adaylarının öğretim teknolojilerine ilgi durumuna göre Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p=0.006<0.05$). Öğretim teknolojilerine daha ilgili olduklarını belirtenlerin görüşleri ortalamaları, daha yüksektir. Sonuç olarak, öğretim teknolojilerine ilgisi olan adayların, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına daha çok ulaştıkları söylenebilir.

5. Sonuç ve Öneriler

1. Örnekleme katılan Coğrafya öğretmen adaylarının görüşlerine göre, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersi sonucunda hedeflenen *bilişsel*, *duyuşsal* ve *psiko-motor* alanla ilgili kazanımlara büyük oranda ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, kazanımlara ulaşma düzeyi sırası ile *duyuşsal*, *bilişsel* ve *psiko-motor* alan şeklindedir. Sonuçta, Coğrafya öğretmen adaylarının görüşleri ortalamaları maddeler arasında bazı farklılıklar göstermekle birlikte, genel olarak yüksek düzeydedir.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme, öğretmen adaylarını öğretim teknolojilerindeki gelişmelerden haberdar eden, onların materyal ufuklarını genişleten, gerçek ve sanal ortamlardan öğretim amaçlı materyaller hazırlayıp kullanabilmelerine rehberlik eden ve meslek hayatına başlamadan önce öğretim teknolojilerini kullanma fırsatı sunan bir derstir. Bunun için dersin öğretim süreci ve hedeflerine ulaşma durumuna yönelik araştırmalar önemlidir. Ancak, dersin kazanımlarına ulaşma durumunu inceleyen araştırmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Dersin daha etkili yürütülebilmesi açısından kazanımların gerçekleşme düzeyi ile ilgili dönütlere ihtiyaç vardır. Bunun için de, bu ve benzeri araştırmalar önemlidir. Üniversitelerde bu dersi yürüten öğretim elemanlarının her dönem sonunda, sınavları dışında, bir ölçme aracı ile kazanımlara ulaşma durumunu ortaya koymaları, sonraki dönemlerde dersle ilgili planlamalara rehberlik edebilir. Örneğin bu çalışma sonunda, *psiko-motor* kazanımlara ulaşma düzeyinin diğer alanlara göre geride kalması dikkat çekmektedir. Güven (2006)'nin de araştırmasında öğretmen adaylarının *psiko-motor* alana ilişkin yeterlik düzeylerinin diğer alanlara göre düşük olduğu yönündeki bulgu, bu tespiti daha anlamlı hale getirmektedir. Dolayısıyla, dersin öğretim sürecinde psiko-motor alanla ilgili kazanımlara yönelik

tedbirler alınmalıdır. Bu bağlamda, dersin uygulama boyutuna daha çok önem verilmesi ve etkinliklerle zenginleştirilmesi yararlı olabilir.

2.Coğrafya öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu bulgu Güven (2006) ile Bektaş, Nalçacı ve Ercoşkun (2009)'un araştırma bulguları ile de örtüşmektedir. Buna göre, hedeflenen kazanımlara ulaşma durumuna cinsiyet değişkeninin etki etmediği söylenebilir.

3.Örnekleme oluşturan Coğrafya öğretmeni adaylarının öğretim teknolojilerine ilgi durumuna göre, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı/Geliştirme dersinin kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır. Sonuçta, öğretim teknolojilerine ilgili olan adayların, dersin kazanımlarına daha çok ulaştıkları dikkat çekmektedir. Bu ilginin özellikle öğrencilerin motivasyonuna etki ederek, yararlı olduğu ve kazanımlara ulaşma düzeyine katkı yaptığı düşünülmektedir. Bunun için, dönem başlarında, sınıfın bu anlamdaki durumu belirlenerek, herkesin derse ilgisini çekebilecek, tedbirler alınabilir. Derse ilgileri artacak öğrencilerin, kazanımlara ulaşma düzeylerinin de artabileceği düşünülmektedir.

6. Kaynakça

- Alım, M. (2007). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (ÖTMG) Dersinin Önemi ve Öğretim Sürecine Yönelik Öneriler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12, 17.
- Alım, M. (2012). Coğrafya Dersleri İçin Materyal Tasarımı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17, 27.
- Aşan, A. (2002). Pre-service Teachers' Use of Technology to Create Instructional Materials: a School-college Partnership. *Technology, Pedagogy and Education*, Vol. 11, No. 2.
- Bektaş, F. Nalçacı, A. ve Ercoşkun, H. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme/Tasarımı”Dersinin Kazanımlarına İlişkin Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 2 (2).
- Betrus, A.K., Molenda, M. (2002). “Historical Evolution of Instructional Technology in Teacher Education Programs”, *Techtrends for Leaders in Education and Training*, Vol. 46, No 5: 18-21.
- Doğanay, H.,Zaman, S. ve Alım, M. (2001). Ortaöğretim Coğrafya Öğretiminde Klasik Ders Materyali ve Coğrafya Öğretmenlerinin Bunlardan Yararlanma Sıklığı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, Sayı:6, Konya.
- Güven, S. (2006). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Kazandırdığı Yeterlilikler Yönünden değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 165–179.
- Hu, P.J., Clark, T.H.K., Ma, W.W. (2003). “Examining technology acceptance by school teachers: a longitudinal study”, *Information & Management*, Vol. 41, No. 2: 227-241,
- İşman, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönündeki Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, Vol. 1, No. 1. <http://www.tojet.net/articles/317.htm>.

- İşman, A. (2005). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Karasar, N. (2002). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Mc Millan, J.H. and Schumacher, S. (2012). Research in Education. New Jersey:Pearson.
- Varank, İ. ve Ergün, S. S. (2005). “Eğitim Teknolojisi ve Materyal Geliştirme Yeterliliklerinin Belirlenmesi ve Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Bu Yeterlilikle Sahip Olma Derecelerinin İncelenmesi İçin Bir Araştırma Önerisi” XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi.